

Aan

De Voorzitter van de Tweede Kamer der
Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)
14 februari 2008	2070807270	ET/EM / 8017394	

Onderwerp

Vragen van de leden Zijlstra, Van Miltenburg en Boekesteijn over de stroomstoring in de Bommeler- en Tielerwaard

Hierbij bied ik u, mede namens de Staatssecretaris van Defensie, de antwoorden aan op de vragen van de leden Zijlstra, Van Miltenburg en Boekestijn (VVD) over de stroomstoring in de Bommeler- en Tielerwaard.

1.

Blijft de Minister van Economische Zaken bij haar uitspraak tijdens het mondelinge vragenuur van 16 december 2007 dat zij tijdens een tv-programma slechts heeft gezegd dat ze vond dat Apaches «even niet» in de Bommeler- en Tielerwaard moesten oefenen? Zo ja, hoe verklaart de Minister van Economische Zaken dan het feit dat zij ongevraagd de volgende letterlijke uitspraak deed tijdens het genoemde televisieprogramma: «Wat die Apaches betreft, ergens anders oefenen». Hoe verklaart u dat u letterlijk het volgende antwoord gaf op de vraag «Nooit meer?»: «Liever niet». Zo neen, hoe verklaart u uw uitspraak tijdens het mondelinge vragenuur?

2.

Mag worden aangenomen dat het Kabinet opereert als één en ondeelbaar en dat de uitspraak van de Minister van Economische Zaken dus het kabinetsbeleid weerspiegelt? Deelt u de mening dat dit betekent dat er tot nader orde géén oefenvluchten in de Bommeler- en Tielerwaard moeten worden gehouden? Zo neen, wat is dan uw mening en hoe verklaart u dan de uitspraken van de Minister van Economische Zaken?

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 30

Doorkiesnummer
070-3797037

Telefax

Hoofdkantoor
Bezuidenhoutseweg 30
Postbus 20101
2500 EC 's-Gravenhage

Telefoon (070) 379 89 11
Telefax (070) 347 40 81
Email ezpost@minez.nl
Website www.minez.nl

Behandeld door
Mark Driessen

Verzoeken bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden

Antwoord

Ik ben tijdens het vragenuur voldoende duidelijk geweest. In afwachting van de resultaten van een onderzoek van Defensie (“operationele beoordeling”) is er niet geoefend in het gebied rond de Bommelerwaard.

3.

Is het bij u bekend dat de Luchtmacht heeft laten weten dat de oefenvluchten van legerhelikopters boven de Bommeler- en Tielerwaard in januari worden hervat? Deelt u de mening dat dit ongewenst is, aangezien er nog steeds sprake is van noodoplossingen voor de stroomvoorziening en het onderzoek naar de toedracht nog niet is afgerond?

4.

Wat vindt u van het verzoek van de burgemeester en wethouders van Zaltbommel aan de Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Defensie, om geen oefenvluchten te houden boven de Bommelerwaard tot de oorzaak van het ongeval met de Apache-helikopter bekend is?

Antwoord

De luchtmacht heeft onmiddellijk na het vliegongeval een “operationele beoordeling” uitgevoerd waarbij de risico’s van het laagvliegen met helikopters voor de vliegers en voor de bevolking in kaart zijn gebracht. Deze beoordeling leverde geen aanwijzingen op dat het ongeval een structurele oorzaak heeft gehad die zich tegen de voortzetting van laagvlieg oefeningen zou verzetten. Op grond van deze overwegingen en met inachtneming van (tijdelijke) extra maatregelen om de kans op herhaling te verminderen, heeft de Staatssecretaris van Defensie in overleg met mij besloten dat de laagvlieg oefeningen in het Maas/Waalgebied met ingang van 18 februari a.s. worden hervat. De lokale bestuurders zijn intussen geïnformeerd over dit besluit.

Wij begrijpen de bezorgdheid onder inwoners van het Maas/Waalgebied. Daarom zal de luchtmacht in ieder geval tijdelijk de volgende beperkende maatregel in acht nemen. In afwachting van de bevindingen van de Onderzoeksraad voor Veiligheid zullen helikopters van de luchtmacht hoogspanningsmasten en -kabels in het gehele laagvlieggebied Maas/Waal op een hoogte van minstens 30 meter passeren. Tevens zullen helikopters aan weerszijden van hoogspanningsmasten en -kabels minstens 100 meter afstand bewaren. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek van de Onderzoeksraad, zal de Staatssecretaris van Defensie in overleg met mij bezien of deze extra maatregel gehandhaafd moet blijven.

Wij hebben kennis genomen van het verzoek van B&W Zaltbommel.

Laagvlieg oefeningen in het Maas/Waalgebied zijn een belangrijk onderdeel van de voorbereiding van helikoptervliegers op de operationele inzet binnen en buiten de

landsgrenzen. Opschorting van de laagvlieg oefeningen moet worden afgewogen tegen de gevolgen daarvan voor de geoefendheid en de inzetbaarheid van de helikoptervliegers.

5.

Deelt u de mening dat tot de oorzaak van het ongeval bekend is, er geen laagvlieg oefeningen moeten plaatsvinden in gebieden waar sprake is van single points of failure in het 110kV-elektriciteitsnetwerk? Zo neen, waarom niet?

Antwoord

Economische Zaken en Defensie hebben de afgelopen weken de gebieden met uitlopers in het elektriciteitsnet, de zogenaamde single points of failure, vergeleken met de gebieden waar laagvlieg oefeningen worden gehouden. Uit deze inventarisatie blijkt dat de geraakte hoogspanningslijn bij Zaltbommel in het Maas/Waalgebied de enige uitloper is in alle laagvlieg gebieden in ons land. Vooral nog achten wij hier de beperkende maatregel, die de luchtmacht in acht neemt in afwachting van de uitkomsten van het onderzoek naar de oorzaak van het incident, afdoende. Zie voorts het antwoord op de vragen 3 en 4.

6.

Deelt de Minister van Economische Zaken de mening dat er sprake is van een single point of failure indien de backup bekabeling is aangebracht op dezelfde mast als de primaire bekabeling, omdat daarmee de mast feitelijk het single point of failure is geworden? Zo neen, waarom niet?

Antwoord

Ik begrijp de redenering, maar deel de mening niet. U suggereert dat het beter zou zijn om beschikbare stroomcircuits van elkaar te scheiden en in ieder geval niet aan dezelfde mast op te hangen. Dit zou dan moeten gebeuren in alle gebieden met uitlopers van het elektriciteitsnet. Ik vind dit om twee redenen niet gewenst. Ten eerste staan de kosten daarvan niet in verhouding tot de daarmee te behalen baten. Dit is vergelijkbaar met de eerder aan uw Kamer gemelde kosten voor het wegwerken van alle uitlopers in Nederland. Die kosten zijn naar inschatting minimaal €900 miljoen. Het bevestigen van het tweede circuit aan dezelfde mast als het eerste circuit is in voorkomende situaties verreweg de meest efficiënte oplossing. De kosten daarvan bedragen slechts 10% van de kosten van een tweede circuit aan een aparte mast. Ten tweede verdient het ook qua ruimtegebruik niet de voorkeur om extra hoogspanningsmasten te plaatsen.

7.

Deelt de Minister van Economische Zaken de mening dat het amendement Hessels/Crone uitsprekt dat de elektriciteitsvoorziening verzekerd moet blijven bij enkelvoudige storingen? Deelt de Minister van Economische Zaken de mening dat het ongeluk met de apache aantoonde dat dit bij dubbele bekabeling op één mast niet verzekerd kan worden?

Kan de Minister van Economische Zaken aangeven hoe zij dit amendement gaat uitvoeren?

Antwoord

Tijdens het vragenuur in de Kamer heb ik aangegeven dat hier geen sprake was van een enkelvoudige storing, omdat beide stroomcircuits beschadigd werden door de Apache. Het was een dubbele storing. Er is dus geen sprake van strijdigheid met het amendement Hessels/Crone. In mei heb ik u uitgebreid geïnformeerd over het N-1 criterium en de toepassing ervan in het Nederlandse net.

(w.g.) Maria J.A. van der Hoeven